

**Дослідження асортименту β -адреноблокаторів на вітчизняному
фармацевтичному ринку**

Толочко В. М., Адонкіна В. Ю.

Кафедра управління і економіки фармації

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

uef-ipksf@mail.ru

Артеріальна гіпертензія (АГ) є найбільш розповсюдженим захворюванням людства і основним модифікованим фактором ризику захворювань серця. Сьогодні не викликає сумнівів необхідність тривалої, по суті, довічної медикаментозної терапії АГ. Відповідно до сучасних клінічних рекомендацій, одним із основних класів антигіпертензивних засобів (АГЗ) є β -адреноблокатори (β -АБ), гіпотензивний ефект яких, за даними численних досліджень, не поступається ефекту блокаторів кальцієвих каналів, діуретиків, інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту і блокаторів рецепторів ангіотензину II [3].

Метою даної роботи було дослідження асортименту β -адреноблокаторів на українському фармацевтичному ринку.

Аналіз асортименту β -адреноблокаторів проводили протягом 2008-2013 років за даними про асортимент, кількість реалізованих упаковок ЛП за певний рік інформаційно-пошукової системи «Моріон» [1, 2, 4].

На початок 2014 року на фармацевтичному ринку України монопрепарати β -АБ були представлені 10 міжнародними непатентованими назвами (МНН): атенололом, метопрололом, бісопрололом, лабеталолом, небівололом, пропранололом, бетаксалолом, соталолом, карведілолом та осмололом, з якими утворені різні комбінації з представниками груп діуретиків та блокаторами кальцієвих каналів. З урахуванням комбінацій β -адренорецепторів з іншими АГЗ налічують 16 МНН, які представлені 90 торговими назвами (ТН), з урахуванням різних форм випуску та дозувань їх кількість складає 169 препаратів.

Надходження блокаторів β -АБ на український фармацевтичний ринок відбувається в основному за рахунок іноземних препаратів, частка яких сягає 75%. Найширше на ринку представлена група селективних β -АБ (C07AB), яка становить 62,2%, а з урахуванням комбінацій – 76,6% від загального асортименту цих препаратів, представлених на ринку. Це є виправданим з точки зору їх ефективності та більшої безпечності у порівнянні з неселективними препаратами. Частка усіх інших β -АБ становить: 4,6% – неселективні β -АБ (C07AA), 18,9 % - блокатори α - та β -адренорецепторів (C07AG), 3,3% - селективні β -АБ у поєднанні з тiazидними діуретиками (C07BB), 4,4% - селективні β -АБ у поєднанні з іншими

діуретиками (C07CB) та 6,7% - селективні β -АБ у поєднанні з гіпотензивними засобами (C07FB).

Постачальниками β -АБ на ринок є 48 фармацевтичних виробників, з яких 35 іноземні, а 13 – вітчизняні. Лідерами серед компаній виробників за кількістю виготовляємих ТН β -АБ є: «Sandoz» (Швейцарія), «Teva» (Ізраїль), «Egis» (Угорщина). У загальному рейтингу країн виробників за кількістю ЛЗ β -АБ Швейцарія (24 ЛЗ) посідає третє місце після України (51 ЛЗ) та Індії (39 ЛЗ).

На ринку відмічена тенденція до зменшення загальної кількості β -АБ різних груп. В основному це відбувається за рахунок іноземних лікарських засобів (ЛЗ), так у 2013 р. їх кількість зменшилась на 16% порівняно з 2009 р. За аналізований період відбулося незначне збільшення кількості вітчизняних ЛЗ порівняно з 2009 р. на 14%. Аналіз даних наявності на ринку ЛЗ із урахуванням форм випуску за 2009-2013 рр. дозволяє стверджувати про істотне домінування в (2,7 рази) ЛЗ іноземного виробництва. Українські фармацевтичні виробники займають лише третину загального об'єму ринку β -АБ й виробляють в основному генеричні препарати.

Таким чином, протягом 2009-2013 років відбувалися зміни у асортименті препаратів, відмічена тенденція до зменшення загальної кількості β -АБ різних груп. У загальному асортименті β -АБ преваюють селективні β -АБ іноземного виробництва. Спостерігається тенденція до зниження кількості ЛЗ іноземного виробництва.

Література.

1. Громовик Б. П. Фармацевтичний маркетинг: теоретичні та прикладні засади / Б. П. Громовик, Г. Д. Гасюк, О. Р. Левицька. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 464 с.
2. Мнушко З. М. Система забезпечення доступності лікарських засобів / З. М. Мнушко, І. В. Тіманюк // Вісник фармації. – 2007. – № 1 (49). – С. 52–57.
3. Міщенко О. Я. Фармакоепідеміологічне дослідження споживання бета-адреноблокаторів в Україні / О. Я. Міщенко, В. Ю. Адонкіна, Чинуш І. В. // Запорозький медичинський журнал. – 2012. – Т. 75, – №6. – С. 17–23.
4. Яковлева Л. В. Блокатори кальцієвих каналів: дослідження асортименту, соціально-економічної доступності та обсягів споживання в Україні / Л. В. Яковлева, Міщенко О. Я., Адонкіна В. Ю. // Соціальна фармація в охороні здоров'я. – 2015. – Т. 1, № 1. – С.18 – 23.